

• VYKORT •

BARCELONA

[SLITZ, JUNI 1989]

MAN ÄR ALDRIG så långt in i nittioalet som när man går på toaletten i Barcelona.

På *Nick Havanna* är pissoaren ett vattenfall. Man står där, förstummad, och vet inte riktigt var man ska sikta. På *Velvet*, en annan av de mer framstående barerna, har man monterat in stroboskop i själva pissrännan. Och på *Network*, där det bara finns toalettstolar, är allt så nyskapande att bara en av tre i Slitzs reportageteam hittade spolknappen.

Men det är inte bara inne i det allra heligaste som det händer saker i Barcelona. Hela stan verkar genomgå en totalrenovering på alla tänkbara plan; arkitektoniskt, ekonomiskt, moraliskt – hela klabbet.

Så gott som allt det nya i Barcelona har dessutom tillkommit under åttiotalet. Ser man på de synliga resultaten verkar det närmast osannolikt att så mycket hunnit hända på så kort tid. Cesca Gonzalez, exportchef för inredesignern Armand Basi, ger följande förklaring:

– I och med den nya öppenheten, då alla fick chansen att se sig omkring och börja resa, insåg alla plötsligt hur mycket de missat. Under de senaste tio åren har alla därför försökt hinna med allt som övriga Europa gjort de 50 år då vi var isolerade.

Och det är nog förklaringen till den snabba och explosionsartade utvecklingen. Ingen har haft tid att tänka efter. Alla har bara gjort saker. Så mycket som möjligt. Hela tiden.

Cesca Gonzalez själv är rätt typisk för det nya Barcelona; alert, nyfiken och fruktansvärt effektiv.

Så fort vi frågar om något hon inte är exakt säker på, kastar hon sig över telefonluren för att kontrollera uppgiften med någon annan. Frågar vi om Armand Basi ringer hon internt till kollegor, frågar vi om restauranger ringer hon externt till vänner.

En annan mycket upptagen men mycket hjälpsam person är journalisten Michi Mitjans, som är Barcelona-korrespondent åt bland andra franska City och engelska Arena.

Händer det något i Barcelona får Michi veta det först.

När vi träffar honom rusar han koffeinspeedad omkring på sitt takvåningskontor inrett med Mariscal-möbler, och överöser oss med fotostatkopior, tidningar och adresser.

Det är mycket på gång i Barcelona, så mycket förstår man rätt snabbt. Enligt Michi Mitjans händer det mesta inom fyra områden.

Det tveklöst mest intressanta som görs i Barcelona görs inom mode, design, inredning och arkitektur. Modeskapare som Armand Basi och Antonio Miro; designer som Alfonso Sostres och Pati Núñez; inredningsarkitekter som Arribas, och så Mariscal förstås; det är de som för allting framåt.

Litteratur, musik och film ligger fortfarande lite efter. Med undantag för Almodovar i Madrid, som är den ende inom filmen, finns det ännu ingen inom dessa områden som på allvar slagit internationellt.

Som alltid när man pratar med folk i Barcelona kommer vi också in på det oundvikliga ämnet – olympiaden 1992.

Michi Mitjans tycker dock förhandssnacket är något överdrivet.

– Visst kommer olympiaden att betyda mycket för Barcelona, säkert enormt mycket. Men det är fel att som många utländska journalister sammankoppla hela åttiotalsvågen med olympiaden. Jag menar, förändringen och den explosion som följde hade hänt ändå, oavsett 1992. Det årtalet betyder bara att alla fått ett riktmärke.

Michi Mitjans har sitt kontor på Calle Tuset, en tvärgata till Diagonal;

den stora, breda gata som likt Broadway skär snett genom det annars kvadratiska gatusystemet.

Det är här uppe, kring Diagonals mitt, som det mesta av det nya händer. Den gamla storgatan, den klassiska Ramblas, är fortfarande en vital länk mellan hamnen och centraltorget Plaza Cataluna, men inga av nyckelfigurererna i det nya Barcelona varken bor eller verkar här nere.

Det är »uptown«, kring Diagonal, det händer. Här ligger alla kontor och affärer; här ligger också de flesta av de nya restaurangerna, klubbarna och barerna.

Barcelonas klubbar och barer saknar motstycke i världen. Man kan åka till New York, London och Paris, man kan åka dit och leta hur mycket man vill, men i fråga om inredning hittar man ändå ingenting som kan jämföras med ställen som *Velvet*, *Tick Tack Toe*, *Universal*, *Nick Havanna*, *Network* och ett otal andra.

För att finna stubinen till denna barexplosion får man gå tillbaka till de första åren av åttioalet. Det är förmodligen sökt att påstå att det kvävda militärkuppösket i Madrid 1981 hade något med det hela att göra, men klart är att kort därefter blev de spanska nätterna längre än de någonsin varit.

Det öppnades nya ställen i princip varje vecka och klubbägarna försökte bräcka varandra med ändlösa fester och allt djävare och mer påkostade inredningar.

Alfonso Sostres, nu etablerad formgivare, var en av männen bakom den första barboomen i Barcelona.

– Det var en rätt sanslös tid. Jag har aldrig festat så mycket i mitt liv och har heller inte lust att göra om det. Men jag ångrar ingenting. Det var då jag lärde mig allting jag senare haft nytta av.

När vi träffar Alfonso på hans kontor plockar han fram en bunt tidningar som han gjorde vid den tiden. Han pekar särskilt på ett slags dokumentärmodereportage, gjort någon gång 1982–1983, och berättar om personerna på bilderna. En del av dem tillhör i dag de mest framstående inom olika områden, andra är »totalt utzonkade och lever helt i sin egen värld«, som

Alfonso uttrycker det.

Många bortfall har att göra med droger, i synnerhet kokain.

När allt plötsligt var tillåtet, och alla ville pröva allt de inte gjort förut, utsträckte sig inte detta bara till positivt skapande, och de legendariska Barcelona-nätterna, som börjar 02.00 och pågår till 09.00, hölls till stor del i gång på konstgjord energi – och gör även så fortfarande.

En servitris på *Velvet* säger:

– De som är vakna längst dricker bara ett par öl före tretiden på natten. Därefter försvinner de in på toaletten; och det är då festandet börjar på allvar. Sedan dansar de tills vi stänger i gryningen.

Kokain var också den officiella förklaringen till att den mest kända och populäraste nattklubben *Otto Zutz* var stängd när vi var där. Klubben hade då varit stängd i två månader och skulle återigen öppnas »om några veckor«, men ingen kunde säga exakt när.

Nattlivet har ändå lugnat ned sig något de senaste åren, det är alla eniga om. Enligt klubbpionjären Armando Demenech, ägare av *Metropol*, som tillsammans med *Otto Zutz* och *Zig Zag* är den äldsta baren/klubben som fortfarande finns kvar, är de ändlösa barcelonanätterna nu bara en myt.

– Folk som nu kommer till Barcelona och tror att alla är ute till åtta varje morgon blir besvikna. Det är bara på fredagar och lördagar som folk nu är ute så länge. Andra dagar går folk hem redan vid två–tre.

Men nog är utelivet hektiskt så det räcker. Även om folk går hem redan vid tre en tisdagsnatt känns Barcelona nattetid nästan överkligt; barerna är som hämtade ur *Bladerunner*, ingenting är som man tror att det ska vara.

Man kan liksom inte fatta att man faktiskt befinner sig i Spanien.

Gamla, soliga, slöa Spanien.

NEW YORK

[ULTRA, FEBRUARI 1990]

TAXI – DEL I

Flygresan går via Reykjavik på Island (det var billigast så) och eftersom jag råkar hamna bredvid hela styrelsen i ett isländskt kemiföretag som bjuder på choklad och gin & tonic över hela Atlanten, är jag inte precis i bästa form när jag släpar mina väskor fram till den gnistrande gula kön av taxibilar utanför John F. Kennedy-flygplatsen.

Taxichauffören är en liten, gråhårig italienare med en Belker-mössa neddragen över öronen. Han frågar vart jag ska, hur länge jag ska stanna och var jag kommer ifrån. När han får höra att jag är från Sverige ber han direkt att jag ska förklara vad som egentligen händer därborta i Europa, »du vet, med Berlinmuren och allt«. Jag vet inte riktigt vad jag svarar, men han verkar vara nöjd med det och säger »hmm, very interesting«.

Därefter börjar vi prata New York. Han får klart för sig att jag varit här förut, och frågar sedan vad jag tycker om den nye borgmästaren David Dinkins, stadens förste svarte borgmästare någonsin, som just efterträtt den notoriske Ed Koch, en judisk man med hög panna som varit inblandad i några tveksamma mutaffärer.

»Vad vet jag«, säger jag, »men det är kanske nyttigt med ett regimskifte.«

Taxichauffören möter min blick i backspegeln, kliar sig på skäggstubben och tänker ett slag. »Jag tror inte det kommer att fungera alls«, säger han sen.

»Jag tror inte New York klarar av en svart borgmästare. Jag tror inte Dinkins kommer att sitta längre än ett år.« Men han är ju vald på fyra år, invänder jag. »Jo, men jag tror ändå att han bara kommer att sitta i ett år, sedan kommer någon att skjuta honom«, säger chauffören och ser fullständigt allvarlig ut.

Vi glider in på en av broarna som leder över till Manhattan. Staden glittrar i mörkret och Empire State Building är upplyst i rött, blått och vitt.

Chauffören måste ha sett hur jag tappat hakan av synen och förklarar:

– Det är Veteran's Day i dag, förstår du, en helgdag för alla krigsveteraner. Vi lyser alltid upp Empire State Building på det sättet den här dagen.

KANALKROCK

Har man kabel finns det 36 kanaler att välja mellan i New York. En kväll, då jag är ensam hemma, blir jag sittande framför tv:n i sex timmar; jag kan bara inte flytta på mig. När klockan slagit halv tolv märker jag att det är tre program jag vill se på en gång.

På en kanal är det *Arsenio Hall*; en talkshow med en svart programledare som varit med i flera Eddie Murphy-filmer, och just denna kväll har han De La Soul och Sylvester Stallone som gäster.

En annan kanal visar ett debattprogram om rasismen i rockmusiken, där man intervjuar bland andra Guns N' Roses och har paneldebatt (!) med Ice-T och diverse politiker.

Och samtidigt som allt detta är Nancy Reagan och Chevy Chase gäster hos Johnny Carson.

Den följande timmen är det jag och fjärrkontrollen. Blipp! Nancy Reagan kliver ut ur studion, Chevy Chase kliver in och drar direkt tre mycket elaka Nancy Reagan-skämt på raken. Johnny Carson ser ett ögonblick ut som om han skulle mörda Chevy men Chevy avvärjar honom med sitt positiva leende. Blipp!

Arsenio Hall berättar vilken god pizza han fick hemma hos Sylvester Stallone när han var hemma hos honom senast. Blipp! Ice-T visar sig vara dummare än väntat. Blipp!

Arsenio Hall begär en applåd för soulhjärten Tyrone Davis som sitter i

publiken. Blipp! Reklam; ut i köket och brer en macka. Blipp! Chevy Chase berättar om när han går på tecknad film med sina barn. Blipp!

En svart borgmästare blir så arg på Ice-T att han nästan blir röd i ansiktet. Blipp! De La Soul gör en briljant *Me Myself and I*. Jag somnar till MTV.

EMPIRE DINER

Längst bort på Manhattans västsida, vid 10:e avenyn, ligger Empire Diner, ett typiskt amerikanskt fik med aluminiumfasad och blänkande krominredning. När jag kliver in funderar jag över var Jack Lemmon skulle ha satt sig, och väljer sedan en av pallarna framme vid matdisken.

Min hamburgare med »blue cheese« är utmärkt, och den äldre damens pianospel är inte dumt det heller; hon sitter trångt vid ett gammalt svart piano vid andra änden av disken och klinkar gamla evergreens och Burt Bacharach-låtar.

Plötsligt slutar hon spela, hojtar något till bartendern, får en gul drink och sätter sig sedan två stolar ifrån min. Tusen perfekta inledningsrepliker far genom huvudet och jag inser att ska man någon gång säga dem så är det här, på Empire Diner – men alla gamla Cary Grant-citat försvinner igen lika snabbt som de kom. Jag betalar, nickar försiktigt mot pianotanten och går ut.

THE COCKROACH MOTEL

I en speceriaffär hittar vi små fångstfällor för kackerlackor. Fällorna är små hus av papp, och pryds av texten: »The Cockroach Motel – They check in, but they never check out.«

Jag läser texten högt för mig själv flera gånger, och tänker; »Ska jag inte köpa den? Måste man inte ha en sån här hemma?« Till slut inser jag att idén faller på att vi har rätt få kackerlackor i Sverige. Ingenting är som i New York.

THANKSGIVING

I Sverige firar vi inte tacksägelsedagen men i New York är det den stora

högtiden, faktiskt till och med större än själva julafton, då även stans stora judiska befolkning firar den.

Av tradition är det stor parad i New York just denna dag – en parad med jättelika, uppblåsbara figurer som svävar mellan skyskraporna – och på morgonnyheterna har man skickat ut flera reportrar för att se hur figurerna mår.

»Snurre Sprätt kan inte vara med i år«, säger en reporter dramatiskt och låter kameran zooma in ett stort hål i Snurre Sprätt som tydligt gör att den inte kan flyga. Pluto, Musse Pigg och en del andra verkar dock vara i fin form, och jag bestämmer mig för att gå och titta på paraden.

Den nedre delen av Broadway är helt död, snön ligger vit på marken och jag har aldrig sett New York så stillsamt. Det finns inga taxibilar (och det finns alltid taxibilar i New York), så gott som alla affärer är stängda, med undantag för några kineser och indier – de enda som inte firar Thanksgiving.

Det är först uppe vid 35:e gatan, efter tjuugo minuters promenad, som det börjar hända saker. Paraden ska passera precis här intill och det är plötsligt packat med folk; det är som hela New York samlats i ett enda gathörn. Till och med Woody Allen är där – åtminstone enligt en tidningsnotis som berättar att han tänker filma Thanksgiving-paraden till sin nästa film.

Så tänk på det. Ser ni någon som står och fryser under en fyrtyo meter hög Pluto i nästa Woody Allen-film kan det faktiskt vara ULTRA:s utsände.

CHRISTIE'S

Ett besök på New Yorks, och en av världens, flottaste auktionskammare.

Jag går dit för att man ska auktionera bort regissören Billy Wilders hela konstsamling, och att döma av det som finns där till beskådning hade han lika god smak vad det gäller konst som film. Där hänger Miró, en Paul Klee, ett par Picasso. Priserna sitter under tavlorna, likt varor i en livsmedelsaffär.

Få tavlor har utropspriser på under tio miljoner kronor, flera kostar runt femtio. Jag går runt i en halvtimme och verkar vara den enda som inte planerar att köpa. En man bredvid mig säger – och det här är ren och skär

sanning:

»Det är egentligen för stressigt att shoppa så här på lunchen.« En annan säger högt och tydligt »Ett fynd!« till sin kollega när han ser prislappen på en tavla. Jag går också fram till den tavlan. Den kostar 35 miljoner kronor.

JEAN-MICHEL BASQUIAT

På ett galleri i SoHo visas ett stort retrospektiv över denne svarte konstnär som dog häromåret av en överdos crack vid 27 års ålder.

Att se hans lysande tavlor precis där, samtidigt som man kan se bilköerna på Broadway genom panoramafönster, känns plötsligt som en av ens livs större upplevelser.

COUNTRY VID MIDNATT

Vi stolpar in på en bar i East Village vid midnatt. Vi möter en enbent kille som hoppar omkring på kryckor i dörren, han väser något ohörbart, och när vi väl kommit in upptäcker vi att det är countrykväll.

När vi beställt våra öl lägger diskjockeyn på något så bra att man nästan är beredd att gå och ringa Börje Lundberg på stört [Lundberg är Expressens countryexpert]. Jag går fram till diskjockeyn, en positiv grabb i stor cowboyhatt, och frågar »Vad är det här?«

En av hans polare rapar och svarar sedan samtidigt som diskjockeyn pekar på skivtallriken. »The Baley Brothers, The Baley Brothers.«

Dagen efter köper jag en skiva med The Baley Brothers – den enda jag kunde hitta – men jag hittar inte den låten.

INDIANER I HARLEM

En taxi rätt upp i Harlem, ända upp till 155:e gatan. New Yorks enda indianmuseum ligger just här (som i ett slags reservat) och få turister vågar sig hit.

Det är helt tyst därinne. Monter efter monter radas upp med prylar man som liten bara kunde drömma om att man en gång skulle få se. Jag ser Sitting Bulls tomahawk. Jag går sedan förbi den utan att fatta vad jag faktiskt sett, och backar tillbaka igen. Jo, det är faktiskt Sitting Bulls tomahawk

– otroligt.

Jag ser också Chief Deaf Beavers jacka. *Chief Deaf Beaver*. Det blir nästan för mycket.

BROOKLYN

Lee Avenue i Brooklyn är en annan värld, en helt annan värld. Det är här New Yorks alla ortodoxa judar bor, och när man går omkring där känns det som man går baklänges i tiden.

Kvinnorna har långa kjolar, barnvagnarna är såna där man skymtade i *Vittne till mord* (fast det var Amish-folk, jag vet) och männen har kalotter, glasögon, korkskruvar, hela köret.

Turister är inte särskilt populära här – de tycker med rätta att man inkräktar på deras område – men jag är fast besluten att hitta ett par Woody-brillor, såna där som Woody Allen har.

Till slut hittar vi faktiskt en glasögonaffär och kliver in. Föreståndaren pratar dock bara jiddisch, och de bagnar som finns är av fel sort. Jag försöker peka och gestikulera, men det hela blir rätt pinsamt och vi ursäktar oss och går ut.

Det är svårt att få tag i taxi i Brooklyn, men vi går in på något som ser ut att vara något slags bilstation. En föreståndare säger: »Visst, inga problem. Vi kan ta er dit ni ska, men chauffören är dövstum så vi måste göra upp om priset redan nu.«

Vi tittar oss misstänksamt omkring, men dövstum ser snäll ut, så vi ber föreståndaren om ett pris. »Sju dollar«, säger han. »Sex dollar«, säger vi och är riktigt stolta över vår prutning. Fast när vi senare kommer fram ger vi chauffören sju dollar i alla fall. Vi inser att det inte kan vara lätt att vara dövstum taxichaufför.

THELONIOUS MONK

Livet är sällan så enkelt som när man kan gå på bio mitt på eftermiddagen. Med en plastmugg kaffe i handen, som jag införskaffat i en brun papperspåse på en coffee shop alldeles intill biografen, slår jag mig ned på fjärde bänk i en halvtom salong.

Filmen är *Straight No Chaser*, en svartvit, Clint Eastwood-producerad dokumentär om jazzpianisten Thelonious Monk. Publiken består mest av medelålders, välklädda par, de flesta svarta.

Under en filmscen, där Monk spelar som vore han från en annan planet, börjar paret bakom mig att applådera. Först svagt, sedan allt starkare då Monk fortfarande spelar som en gud trots att han torkar sig i pannan med ena handen. Jag tänker att om jag inte hade haft kaffemuggen i handen hade jag nog också applåderat.

TAXI – DEL 2

Vi har varit på klubb och åker taxi genom regnvåta New York-gator. Chauffören pratar oavbrutet. Först vill han ha reda på varför Sverige har så hög självmordsstatistik, därefter redogör han utförligt för den finska statistiken. »Jaså, du har finska rötter«, säger vi. »Nej, jag är bara intresserad av sånt«, säger han.

När de andra hoppat av nere i Little Italy och jag fortsätter börjar han rabbla New York-statistik; allt för att övertyga mig om att New York är mycket mer än bara Manhattan.

– Visste du till exempel att staten New York är trea på listan över mest äppelproducerande stater i USA?

Nej, det visste jag inte. Jag visste inte heller att staten rymmer sex indianreservat, och att man kan jaga hjort på vissa ställen. »Du borde ge dig ut och jaga hjort någon dag«, säger taxichauffören. »Det borde du definitivt göra.«

SPANISH HARLEM

[SLITZ, APRIL 1990]

NÄR TUNNELBANAN RASSLAR in vid stationen på 103:e gatan i New York är det helt andra ansikten i vagnen än när man klev på nere i Downtown. Efter 96:e gatan, som är gränsen för Harlem på Manhattans östsidan, kvarstår nästan enbart svarta och puertoricaner: några ska vidare upp genom Harlem (en del säkert till ändstationen i Bronx), andra kliver av här, mitt i hjärtat av Spanish Harlem.

Hade man stigit upp ur denna slitna T-baneuppgång för tjugo år sedan vill man gärna tro att man hade mötts av Ben E. Kings själfulla » . . . there is a rose in Spanish Harlem« från allehanda transistorer och skivaffärer. Ben E. Kings *Spanish Harlem*, som skrevs av Phil Spector, var en monsterhit världen över 1961 och gav många en outplånlig bild av en stadsdel med latinskt temperament och eldiga färger.

Men i dag, 1990, är både ljud- och synintryck annorlunda. Några eldiga färger eller rosbuketter syns inte till, det är en bister vinterdag och ett dimmigt dis breder ut sig bland brunspräckliga hus och gråsvart asfalt. Folk skyndar fram i tjocka rockar och täckjackor, och droghandeln – vilken numera är den stora försörjningen för de flesta i det här området – har just tagit fart några gator längre upp.

Musiken är också annorlunda i dag – hårdare, mer syntetisk, men den där latinska, liksom läppstiftsröda känslan är intakt: musiken i Spanish Harlem rör sig fortfarande i ett helt eget gränsland, nära den passionerade

schlagerns.

Den stora genren i dag kallas »freestyle« och kan beskrivas som klassisk disko med hårt, vasst syntkomp och dramatiska, hyperromantiska »street opera«-texter i Shirelles och Ronettes-traditionen. Det är hjärta & smärta i positiv mening och de stora stjärnorna är Sa-Fire (något av Spanish Harlems Madonna) och Cover Girls, en tjejtrio i rakt nedstigande led från sextiotalets succégrupper.

Det är deras senaste singlar som oavbrutet pumpas ut på radion (det finns flera utmärkta puertoricanska radiostationer), och det är deras affischer och idolbilder som pryder de flesta tonårsrum i hela östra Harlem.

Tre som kan sina Cover Girls utan och innan är Tema Roman, Sabrina Rodriguez och Carrie Jerez. Tema och Sabrina är bägge 14, Carrie är 12 – tillsammans utgör de gruppen Envy. De saknar ännu skivkontrakt men repeterar hårt flera gånger i veckan, och hoppas kunna visa upp sig för intresserade skivbolag inom något år.

Envys upptäckare och manager, den 23-årige Leroy Andino, bjuder in oss för att titta på ett av deras »uppträdanden«. Det är ingen konsert i egentligen mening – Envy har ännu aldrig uppträtt på en riktig scen – men hemma i ett kök på 101:a gatan, mitt bland bord och stolar, kör de ett helt set med tre låtar.

Det är förstummmande bra. De tre flickorna är mycket blyga både före och efter framträdandet, men när Leroy trycker igång bandspelaren blir de som förvandlande. Bandspelaren vräker ut instrumentala versioner av olika freestyle-hits (den enda jag känner igen är Cover Girls *My Heart Skips a Beat*) och Tema, Sabrina och Carrie sjunger och dansar som de inte gjort annat i hela sitt liv.

Särskilt Carrie, endast 12 år, utstrålar en fullständigt avväpnande själv-säkerhet och rör sig som en ung Martha Reeves i Martha & The Vandellas.

När jag efteråt försöker påpeka det höjer hon förvånat på ögonbrynen.
– Martha, vem? Nej, henne har jag aldrig hört talas om.

Det är inte mycket man får ur dem. De tre sitter tätt intill varandra i soffan och tittar nyfiket på den vite främlingen med anteckningsblocket och de

konstiga frågorna.

Hur länge har de hållit på? »I ett par år.« Vad gillar de för musik? »Sa-Fire, Paula Abdul, Heavy D & The Boys, Biz Markie.« Vad har de för framtidsmål? »Att få ge ut en skiva.« Vad vet de om Sverige? Inget svar.

Carrie frågar sedan vad jag tycker om Bon Jovi.

– Jag gillar Bon Jovi jättemycket, säger hon. Jon Bon Jovi, he's my husband! [Stort fniss från soffan.]

Leroy Andino har hand om fyra olika artister: rapparen Tyree Furman, 18, sångerskan Nadeen, 17 samt två vokalgrupper; dels de nämnda Envy, dels brodergruppen First Impression, en trio med Howie Fickling, 14, Tony Hansen, 14 och Charles Waters, 15.

Det är Leroy som upptäckt dem, det är han som slipat deras sång och dans, men till skillnad från de flesta andra managers i musikbranschen har Leroy Andino inga krasst kommersiella motiv bakom det han gör.

– Det är klart man hoppas att det så småningom ska gå bra även ekonomiskt, säger han. Men det är inte därför jag håller på med det här. Jag håller på för att det är roligt och för att jag vet att det också betyder något i ett större perspektiv.

Leroy är född och uppvuxen i Spanish Harlem. Hans mamma stack från Puerto Rico i mitten av femtiotalet och beslöt sig för att, liksom många, många andra, söka lyckan i New York. Hon klev på ett propellerplan i San Juan med en enkel biljett i handen – och hon kom aldrig tillbaka.

I New York träffade hon en svart marinsoldat, de gifte sig (de är numera skilda) och fick fem söner, varav Leroy är den yngsta. Flera av hans äldre bröder har i dubbel bemärkelse varit involverade i droghandeln, vilket tycks vara regel snarare än undantag i Spanish Harlem, men Leroy har alltid stått utanför.

Räddningsplankan blev den klassiska för en som inte är född med silver-sked i mun: idrott eller musik, i Leroy's fall blev det det senare.

Dino, en av hans äldre bröder, berättar:

– Medan vi var ute och rände var Leroy alltid hemma och övade. Han kunde stå i timmar framför spegeln och öva samma danssteg om och om

igen. Då tyckte jag inte att han var klok. Nu är jag stolt över honom.

Det är dans som alltid varit Leroy Andinos stora intresse. Han var tidigare med i gruppen & More, som gjorde en singel, *You'll Never Find Another Girl* [lokalt hit] och flera mindre turnéer, bland annat en kortare sejour i Västtyskland, men för två år sedan, då de var precis på gränsen till genombrott, hoppade Leroy plötsligt av.

– Jag kände att det inte riktigt var rätt grej för mig, säger han. Det är möjligt att jag kommer att starta en ny grupp någon gång i framtiden, men nu känns det mer meningsfullt att hjälpa dom här, säger han och pekar på sina artister som sitter utplacerade på stolar runt om i lägenheten och lys-snar storögt.

Leroy lägger ned ett enormt jobb på koreografin. De tre tjejerna i Envy dansar än så länge bara lite försiktigt på stället, men deras brodertrio First Impression har redan slipats nästintill perfektion. Leroy ritar upp mönster på golvet som de får träna efter, och när de precis som Envy gör en »konsert« för Slitz i köket, tar de ut svängarna så mycket att vi får flytta möblerna.

Grunden finns någonstans i Temptations svängande hälar och eleganta tåtrippande, men stegen är lösare, mer fartfyllda, närmare gatan, och Leroy står bredvid med armarna i kors och ser belåtet på.

First Impression kör även de tre låtar, tre covers, och om Envy bara var mycket lovande, så låter det här slutgiltigt och färdigt; man sitter där med tappad haka och undrar om det kan bli så mycket bättre. Jag nämner New Edition [en slags Jackson 5-kopia där Bobby Brown slog igenom] och både bandet och Leroy nickar instämmande.

Jo, dem har de lyssnat på.

Alla tre i bandet både rappar och sjunger, precis som Bobby Brown, och de har alla anammat den stil som verkar vara högsta mode i Spanish Harlem denna vinter. De bär alla jeans och polotröjor samt långa, täckjacksliknande rockar i olika blå nyanser och har höga, raka frisyrier så att håret ser ut ungefär som en turkisk fez ovanpå skallen.

First Impression har scenvana från ett otal framträdanden på sjukhus och ungdomsgårdar (där Leroy jobbar), och de har även gjort flera framgångsrika

»auditions« uppe på ett par skivbolagskontor.

Inom freestyle och annan soulmusik av denna typ är det nämligen så de flesta får skivkontrakt. Mycket få artister gör demoinspelningar enligt svensk och europeisk modell: främst för att de inte har råd, men också för att de sällan skriver egna låtar.

Vad man presenterar är sin show, sina inövade tricks – produktion och låtskrivande överlämnar man åt skivbolaget, där våra dagars motsvarigheter till Goffin & King och Leiber & Stoller [vilka skrev många hits åt sextioal- ets vokalggrupper] får ta över.

– Flera bolag har varit intresserade men vi har inte skrivit på något kontrakt än, säger Leroy. Vad alla främst är imponerade av är hur slipat allting är. De kan knappt tro att de här ungarna, som de brukar uttrycka det, »kommer direkt från gatan« . . .

Att Leroy tar hand om Envy och First Impression innebär inte bara att han hjälper dem med deras musik. Leroy undervisar dem även »i livets skola«, ger dem goda råd (vilket kan verka patetiskt för en svensk, men knappast är det för den som har crackförsäljare utanför sin portuppgång), och alla hans artister måste skriva på kontrakt där de lovar att sköta sin skolgång. Sköter de inte den, får de helt enkelt sparken (vilket i höstas hände en tjej i Envy som byttes ut och ersattes av Carrie).

– Det kan verka hårt med sådana kontrakt, men det är absolut nödvändigt om de ska klara sig i framtiden, säger Leroy. Det är så många som plötsligt skiter i allt och sedan inte har något att falla tillbaka på. De här ungarna är så unga, och om de nu inte skulle lyckas är de chanslösa, vilket kan vara svårt för en del av dem att begripa. Det enda jobb de kan få utan bra utbildning är att börja sälja droger som alla andra.

För att få en uppfattning om hur vanligt droger är i dessa kvarter behöver man bara gå hundra meter längre upp på gatan från den lägenhet där Leroy och hans artister repeterar. Crackförsäljarna står aldrig längre söderut än på 107:e gatan, men precis här bakom en gul, anonym fasad, ligger en privat klubb där man köpa öl, vin och kokain över disk.

Vi hälsar på Freaky, kvarterets transvestit, som står utanför klubben och

hänger när vi går förbi, och Leroy berättar om den Moment 22-lika situation han befinner sig i.

Han vill inte ha med droger att göra – ändå är det från kvarterets två lokala heroinbossar, som också äger den här klubben, han får sina sponsorpengar. De bägge är stora soulfans, är mycket förtjusta särskilt i First Impression, och om inte Leroy tagit emot deras pengar hade han inte haft några pengar alls.

Han slår uppgivet ut med armarna, nickar mot det skyddshelgon i porslin som alltid står utanför blomsteraffären i backen, och eskorterar för säkerhets skull mig (som är den ende på gatan med vit hudfärg denna kväll) ända ner till tunnelbanenedgången.

Ett par veckor senare får jag höra per telefon att Leroy lyckats fixa in First Impression som förband till Cover Girls på en stor konsert i New York. Vissa saker rör sig åtminstone i rätt riktning.

MILANO

[SLITZ, JUNI 1990]

EFTER TIO MINUTERS kringirrande i Galleria Vittorio Emanuele, världens vackraste galleria, hittar vi äntligen tjuren. »Kolla, där är den! Fram och trampa på testiklarna, rakt av bara.« Tjuren ligger där snäll och tillplattad, troligen bedövad av miljoner skor (företrädesvis välde signerade italienska sådana), och tar ingen notis om den Campari-glada reporterpatrull som nu trampar friskt på dess känsligaste kroppsdelar.

Tjuren i Gallerians mosaikgolv bär inget namn, men den har blivit något av en symbol för Milano. Att trampa på tjurens testiklar är dels en manbarhetsrit, dels en försäkran om att man en gång kommer att återvända till staden; detta enligt en uråldrig milanesisk sägen.

Och det är därför vi nu står där och trampar. Efter fem dagar i Milano, fem dagar av fotboll, fiesta och en massa fricadelli, är det ingen som kan motstå ett löfte om att en gång få komma tillbaka.

Det börjar redan på hotellrummet, strax efter incheckningen. Vi slår rutinmässigt på TV:n och hamnar direkt i en frågesport om mat.

De två tävlande står på podium uppbyggda av jättelika tallrikshögar, bakom dem i fonden hänger tre meter långa gafflar och knivar. Den extremt rutinerade programledaren, Armani-kostym & Dean Martinröst, börjar sedan fråga ut drabanterna om diverse köttsåser och pastarätter . . .

Milano är annars knappast känd för att vara en stad man lär sig älska redan efter tio minuter. Många upplever staden som kaotisk och ogästvänlig, och

de flesta turistbussar trycker gasen i botten för att snabbt hitta utfartsvägen mot Florens och Rom. »I Milano jobbar man«, brukar det heta. »Vill du ha semester får du åka någon annanstans.«

Det påståendet stämmer till viss del: Milano är en hektisk stad, en myllrande metropol vars yttre knappast lämpar sig för massproducering av vykort à la Florens.

Men tempot är också Milanos starka sida. Stundom, som när man till exempel dras med i folkströmmen på Corso Buenos Aires, är likheten med New York påtaglig. Det är samma »Allt nu!«-känsla, samma stimulerande folkblandning (Milano har alltid varit öppet för invandrare) och faktiskt även samma typ av tegelhus och långa, långa avenyer. Om New York är *Det Stora Äpplet* är Milano *Den Stora Oliven*.

Milano slås också ständigt med Rom om titeln »Italiens huvudstad«. Rom [läs: Syditalien] har monumenten och historien på sin sida – Milano [läs: Norditalien] har storföretagen, storindustrierna och gräddan av hela det kreativa Italien.

Rivaliteten mellan »det slöa Syditalien« och »produktiva Norditalien« är djup och uråldrig. När Roma, eller särskilt Napoli (Neapel anses allra mest efterblivet), gästar San Siro-stadion möts de av starka talkörer som vrålar, fritt översatt, »Negrer, negrer«. Ett vanligt talesätt lyder dessutom: »Det är Milano som tjänar Italiens pengar och det är Rom som slösar bort dem.«

Luca Stoppini på italienska Vogue, som bor i Milano men har sina rötter i södern, är av en annan uppfattning:

– Allt det där snacket om rivaliteten mellan norr och söder är sorgligt överdrivet, säger Luca. Framför allt är det ogrundat. Titta bara på var nästan alla milaneser kommer ifrån: de flesta har ju flyttat hit söderifrån, från Neapel, från Sicilien eller, som många i modebranschen, från Florens. Så att vissa skulle vara »födda slöa« eller någonting sådant, det där är bara förtal.

– Milano har ju snarare i alla tider varit en smältdegel, och det är det som gör Milano till vad det är. En väldigt trevlig stad. Förvisso en mycket kaotisk sådan, men det är också det som gör den intressant.

Få städer i världen kan dessutom konkurrera med Milano vad det gäller

pampiga byggnadsverk. Till skillnad från de flesta städer har inte Milano en paradbyggnad utan fyra – samtliga kandidater till Slitz Topp 20 över världens mest imponerande byggnader.

Vi har dels den nämnda Gallerian, dels Duomen som ligger mitt emot. Vi har också San Siro-stadion (man behöver inte vara sportfåne för att bli knäsvag när man ser den) och inte minst Centralstationen, Mussolinis skrytbygge som är så ståtligt att det ofrivilligt rycker i högerarmen varje gång man ser det.

Enbart detta borde vara fyra nog så goda skäl att boka in sig till Milano.

Och då har vi inte ens nämnt maten, vinet, Romeo Gigli-butiken, fotomodellerna, Doktor Ibrahim eller Milan-shopen.

R O M

[SLITZ, JUNI 1990]

DET FINNS EN oförglömlig slutscen i *Fellini Roma* där kameran följer med ett gäng motorcyklister som kör runt, runt i Roms citykärna mitt i natten. De har inget mål, de bara glider förbi det ena historiska monumentet efter det andra med glada miner och tjurigt skrällande motorer.

När de passerar Colosseum blir känslan av någon outgrundlig anledning närmast magisk. Man sitter där framför videon med fjärrkontrollen i handen, spelar upp scenen om och om igen, och lovar sig själv att någon gång göra precis samma sak.

Tredje natten i Rom är det precis det vi gör. Klockan är 00.30 och vi kör runt, runt Colosseum: ett varv, två varv, tre varv. Vi sitter visserligen inte på motorcyklar men väl i en rasslig Volkswagen med en italienare vid ratten. Ingen i bilen har druckit mindre vin än vad som krävs för att skölja ned brochetas och pizza (och det är en hel del om man är ambitiös), men alkoholkontroller existerar inte i Rom och Andrea försäkrar att alla bilister runt omkring oss druckit precis lika mycket.

– Att åka runt så här mitt i natten är det stora folknöjet här i stan, säger Andrea, romare sedan fem år tillbaka. Man glider runt, tutar på folk man känner, har det trevligt i största allmänhet. Vill ni förresten se Forum Romanum?

Vi svänger upp på höjden över Forum Romanum – utsikten över den spotlightbelysta gamla, ruinbeströdda kejsarmarken är förstummande.

Tiden löses upp, som den så ofta gör i Rom, och olika årtusenden blir till ett enda här och nu; ljudet från Ceasars lejon blir med en gång lika starkt som den intensiva nattrafikens alla tjutande motorer och tvära inbromsningar.

Plötsligt förstår man också romarnas lite sömnigt nonchalanta attityd. »Vad kan egentligen hända i Rom? Här har ju allting redan hänt.«

När vi sedan ska parkera för att ge oss ut på en barrunda finns det ingen parkeringsplats: det är proppfullt, bilar överallt, i varje gathörn.

Andrea höjer på ögonbrynen:

– Fel, fel. Det finns alltid parkeringsplatser i Rom, säger han och gör i samma ögonblick en James Bondsväng och parkerar sedan mitt i gatan.

Innan vi ens hinner klämma till med ett »Får man verkligen göra så här?« följer tre bilar snabbt vårt exempel och, voilà, en långa parkeringsplatser är uppfunnen.

Vi har lärt oss läxan. Om alla vägar leder till Rom, då får man banne mig inte vara så kinkig med parkeringsplatser.

Över huvud taget är det ingen idé att försöka hålla högt tempo i Rom. Allt tar tid, från att få tag i en taxi till att beställa in mat på krogen. Att gå på lokal i Rom är att få perspektiv på saker och ting. I Stockholms restaurangvärld använder man termer som »Ja, Mauro Scocco brukade ju sitta här rätt ofta för två år sedan«. I Rom talar man om att »Rafael brukade hänga här på 1500-talet.«

Peter Loewe, Rom-stationerad frilansjournalist och DN-korrespondent som har skrivbord uppe på den internationella pressklubbens fina lokaler på Via de Mercede, är en som anpassat sig:

– Visst kan man bli less ibland, inte minst när strömmen går eller när alla telefoner plötsligt dör, vilket händer i Rom mer eller mindre regelbundet.

– Har man bott här i fyra–fem år, då känns det svårt att tänka sig att bo någon annanstans. Man börjar leva italienskt, lär sig älska stan. Bara en sådan sak som att dricka cappuccino till frukost på Piazza Navona . . . Det är sänt man skulle sakna.